

ENTÄ MITÄ EDELLEEN?

(TYÖVÄENPUOLUEIDEN TEHTÄVISTÄ OPPORTUNISMIN
JA SOSIALISHOVINISMIN SUHTEEN)

Se mitä syvällisin kriisi, jonka maailmansota aiheutti eurooppalaisessa sosialismissa, synnytti ensin (mikä on tavallista syvällisten kriisien oloissa) suurta hämminkiä. sitten se toi esille koko joukon uusia ryhmittymiä sosialismin eri virtausten, suuntavivahteiden ja katsomusten edustajain keskuudessa ja lopuksi asetti erittäin kärkevästi ja tiukasti kysymyksen siitä, nimenomaan mitä muutoksia on tehtävä sosialistisen politiikan *perusteissa* kriisin vuoksi ja sen vaatimuksesta. Venäjänkin sosialistit ovat saaneet kokea varsin havainnollisesti nuo kolme „vaihetta” vuoden 1914 elo- ja joulukuun välisenä aikana. Me kaikki tiedämme, että alussa hämminki oli melko suurta ja että sitä voimistivat tsarismiin järjestämät ajojahdit, „eurooppalais-ten” menettely sekä sodan melu ja melske. Syys- ja lokakuu olivat sitä aikaa, jolloin Pariisissa ja Sveitsissä, joissa oli eniten emigrantteja, eniten yhteyksiä Venäjälle ja eniten vapautta, tapahtui väittelyjen ja selostusten yhteydessä sekä lehdistössä mitä laajin ja täydellisin rajankäynti sodan nostamien kysymysten pohjalla. Voidaan varmuudella sanoa, ettei sosialismin (ja miltei-sosialismin) yhdenkään virtauksen (ja puolueyhmän) katsomuksista Venäjällä löydy ainoatakaan vivahdetta, joka ei olisi tullut ilmaistuksi ja arvioiduksi. Kaikki tuntevat, että on koittanut aika tehdä tarkat, positiiviset johtopäätökset, jotka voivat olla johdonmukaisen käytännöllisen työn, propaganda-, agitaatio- ja organisaatiotyön perustana: tilanne on selvinnyt, kaikki ovat lausuneet mielipiteensä; ottakaamme lopultakin selvä siitä, *kuka on kenenkin puolella ja mihin kukin pyrkii?*

Marraskuun 23 pnä uutta lukua, seuraavana päivänä sen jälkeen, kun Pietarissa oli julkaistu hallituksen tiedotus VSDT:n Edustajaryhmän vangitsemisesta, Ruotsin sosialidemokraattisen puolueen edustajakokouksessa Tukholmassa sattui tapaus, joka asetti lopullisesti ja peruuttamattomasti päiväjärjestykseen juuri nuo kaksi alleviivaamaamme kysymystä ⁴⁴. Lukijat löytävät alemmaa kuvauksen tästä tapauksesta, nimittäin: Beleninin (Keskuskomitean edustajan) ja Larinin (Organisaatiokomitean edustajan) ⁴⁵ puheiden samoin kuin Brantingin herättämän kysymyksen johdosta käytettyjen puheenvuorojen täydellisen käännöksen, joka on tehty Ruotsin sosialidemokraattien virallisen selostuksen mukaan.

Puolueemme, sen Keskuskomitean edustaja ja likvidaattorien Organisaatiokomitean edustaja kohtasivat toisensa ensi kerran sodan alkamisen jälkeen puolueettoman maan sosialistien kongressissa. Missä suhteessa heidän puheensa erosivat toisistaan? Belenin asettui täysin määrätylle kannalle nykyajan sosialistisen liikkeen kipeissä, vaikeissa, mutta samalla myös erittäin tärkeissä kysymyksissä, ja vedoten puolueen Pää-äänenkannattajaan „Sotsial-Demokratiin” ⁴⁶ hän julisti mitä päättäväisimmän sodan opportunistille ja nimitti Saksan sosialidemokraattijohtajien (ja „monien muiden”) menettelyä *kavallukseksi*. Larin ei ottanut mitään kantaa ja sivuutti kokonaan asian olemuksen olemalla siitä vaiti, latelemalla vain niitä tavanomaisia, sisällyksettömiä ja kuluneita fraaseja, joille varmasti taputtavat käsiään kaikkien maiden opportunistit ja sosialishovinitit. Mutta Belenin ei puhunut kerrassaan mitään siitä, miten me suhtaudumme muihin sosialidemokraattisiin puolueisiin tai ryhmiin Venäjällä: nähkääs meidän kantamme on tällainen, toisista emme puhu vielä mitään, odotamme, *minkä* kannan he ottavat. Larin sitä vastoin kohotti „yhtenäisyyden” lipun, pirautti kyynelen „Venäjällä tapahtuneen hajaannuksen karvaiden hedelmien” vuoksi, kuvasi häikäisevän kirkkain värein Organisaatiokomitean „yhdistävää” toimintaa, se kun on liittänyt yhteen niin Plehanovin, kaukasialaiset, bundilaiset kuin puololaisetkin *ja niin edelleen*. Puhumme erikseen siitä, mitä Larin saattoi tällä tarkoittaa (ks. alempana kirjoitusta:

„Millaista yhtenäisyyttä Larin julisti?” *). Tällä haavaa meitä kiinnostaa periaatteellinen kysymys yhtenäisyydestä.

Edessämme on kaksi tunnusta. Toinen kuuluu: sota opportunisteille ja sosialishovinisteille, he ovat kavaltajia. Toinen: yhtenäisyys Venäjällä, muun muassa Plehanovin kanssa (joka, huomautamme suluissa, käyttäytyy meillä aivan samoin kuin Südekum ** Saksassa, Hyndman Englannissa j.n.e.). Eikö ole selvää, että pelätessään nimittää asioita niiden oikeilla nimillä Larin puolusti tosiasiallisesti opportunisteja ja sosialishovinisteja?

Mutta tarkastelkaamme „yhtenäisyys”-tunnuksen merkitystä yleensä nykyajan tapahtumien valossa. Proletariaatin yhtenäisyys on suurenmoinen ase sen taistelussa sosialistisen vallankumouksen puolesta. Tästä kiistattomasta totuudesta seuraa yhtä kiistattomasti se, että kun proletaarisen puolueen mukaan lyöttäytyy huomattava määrä pikkuporvarillisia aineksia, jotka saattavat häiritä taistelua sosialistisen vallankumouksen puolesta, niin silloin on yhtenäisyys tällaisten aineiden kanssa vahingoksi ja turmioksi proletariaatin asialle. Nykyajan tapahtumat ovat osoittaneet toisaalta juuri sen, että imperialistisen (s.o. kapitalismin korkeinta, viimeistä astetta vastaavan) sodan objektiiviset ehdot ovat kypsyneet, ja toisaalta sen, että niin sanotun rauhallisen aikakauden vuosikymmenet ovat koonneet kaikissa Euroopan maissa sosialististen puolueiden *sisälle suuren määrän* pikkuporvarillista, opportunistista kuonaa. Kysymys tästä proletaarisissa puolueissa olevasta opportunistisesta, *vieraasta* aineksesta on ollut päiväjärjestyksessä jo viitisentoista vuotta, Saksan kuuluisan „bernsteiniläisyyden” ajoista alkaen ja useissa maissa jo ennemminkin, ja tuskinpa löytyy ainoatakaan huomattua marxilaista, joka ei olisi monesti ja monissa eri yhteyksissä tunnustanut, että opportunistit ovat sosialistiselle vallankumoukselle todella vihamielinen, epäproletaarinen aines. On epäilemätöntä, että viimeisten vuosien kuluessa tämä yhteiskunnallinen aines on kasvanut erittäin nopeasti: legaalisten työväenliittojen virkailijat, parlamentaarikot ynnä muut intelligenitit,

* Ks. tätä osaa, ss. 101—103. *Toim.*

** Vastikään saamamme Plehanovin kirjanen „Sodasta” (Pariisi, 1914) vahvistaa varsin havainnollisesti sen, mitä on sanottu tekstissä. Palaamme vielä tähän kirjaseen.

jotka ovat järjestäneet olonsa mukavaksi ja rauhalliseksi legaalisen joukkoliikkeen aikana, eräät parhaiten palkatut työläis- ja pienvirkamieskerrokset j.n.e. y.m.s. Sota on näyttänyt selvästi, että varsin huomattava joukko opportunisteja, joita porvaristo tukee ja osittain suorastaan suuntaakin (tämä on erittäin tärkeää!), pakenee kriisin hetkellä (ja imperialismiin aikakausi on kiertämättömästi oleva kaikenlaisten kriisien aikakautta) porvariston puolelle ja kavaltaa sosialismin, tuottaa vahinkoa työväen asialle, saattaa sen turmioon. Kaikkien kriisien aikana porvaristo tulee aina auttamaan opportunisteja ja nujertamaan — mitään kavahtamatta, mitä lainvastaisimmin, julmimmin *sotilaallisin* keinoin — proletariaatin vallankumouksellisen osan. Opportunistit ovat proletaarisen vallankumouksen porvarillisia vihollisia, jotka rauhan aikana tekevät porvarillista työtään salassa, lymyillen työväenpuolueiden sisällä, mutta kriisin kausina osoittautuu *heti*, että he ovat avoimesti liittossa *koko* yhdistyneen porvariston kanssa vanhoillisesta kaikkein radikaalisimpaan ja demokraattisimpaan, vapaa- mielisestä uskonnolliseen ja klerikaaliseen porvaristoon saakka. Ken ei ole käsittänyt tätä totuutta kokemiemme tapahtumien *jälkeen*, hän pettää auttamattomasti itseään ja työläisiä. Yksilölliset loikkaamiset ovat tällöin kiertämättömiä, mutta on muistettava, että niiden merkitys määräytyy pikkuporvarillisten opportunistien *kerroksen ja virtauksen* olemassaolosta. Sosialishovinitit Hyndman, Vandervelde, Guesde, Plehanov, Kautsky eivät merkitsisi mitään, elleivät kokonaiset yhteiskunnan opportunistikerrokset ja koko porvarilehtien ja porvaripoliitikkojen lauma toistelisi heidän periaatteettomia ja halpamaisia puheitaan, joissa he puolustelevat porvarillista patriotismia.

II Internationalen kauden sosialististen puolueiden tyyppinä oli puolue, joka sieti keskuudessaan opportunistia, jota „rauhallisen” kauden vuosikymmenet kartuttivat yhä enemmän, mutta joka pysytteli salassa, mukautui vallankumouksellisiin työläisiin, *oppi* näiltä heidän marxilaisen terminologiansa ja karttoi kaikkea selvää periaatteellista rajankäyntiä. Tämä tyyppi on aikansa elänyt. Jos sota päättyy vuonna 1915, niin löytyyköhän järkevien sosialistien joukosta sellaisia, jotka olisivat halukkaita ryhtymään vuonna 1916 työväenpuolueiden uudelleenmuodostamiseen

yhdessä opportunistien kanssa, *kun he tietävät kokemuksestaan*, että seuraavan kriisin aikana, olipa se mitä lajia tahansa, *poikkeuksetta kaikki* opportunistit (ja lisäksi vielä kaikki selkärangattomat ja päästään pyörälle menneet ihmiset) tulevat olemaan porvariston puolella, joka varmasti löytää tekosyyntä kieltääkseen luokkavihasta ja luokkataistelusta puhumisen?

Italian puolue oli poikkeus II Internationalen kaudella: opportunistit Bissolati etunenässään erotettiin puolueesta. Tulokset ovat osoittautuneet kriisin aikana *mainioiksi*: eri suuntien edustajat eivät ole olleet pettämässä työläisiä, eivät ole olleet lumoamassa heidän silmiään „yhtenäisyyttä” ylistävien korupuheiden vehmailla kukkasilla, vaan kukin on kulkenut omaa tietään. Opportunistit (ja Mussolinin kaltaiset työväenpuolueesta paenneet loikkaarit) ovat harrastaneet sosialishovinismia ylistellen (niinkuin Plehanov) „sankarillista Belgiaa” ja verhoten siten ei-sankarillisen, porvarillisen Italian politiikkaa, Italian, joka haluaa rosvoja Ukrainaa ja Galitsiaa... ei kun Albaniaa, Tunisiaa j.n.e. y.m.s. Mutta *päinvastoin kuin he*, sosialistit ovat käyneet sotaa sotaa vastaan, valmistelleet *kansalaissotaa*. Me emme lainkaan ihannoit Italian sosialistista puoluetta emmekä lainkaan mene takuuseen siitä, että se osoittautuu täysin vankaksi siinä tapauksessa, jos Italia sekaantuu sotaan. Emme puhu tuon puolueen tulevaisuudesta, puhumme nyt vain nykyisyydestä. Toteamme sen eittämättömän *tosiasian*, että useimpien Euroopan maiden työläiset ovat osoittautuneet opportunistien ja vallankumouksellisten *näennäisen yhtenäisyyden pettämiksi* ja että Italia on onnellinen poikkeus — maa, jossa tällä haavaa ei ole tuollaista petosta. Mikä II Internationalessa on ollut onnellinen poikkeus, sen pitää tulla ja *tulee* säännöksi III Internationalessa. Proletariaatilla on aina — niin kauan kuin säilyy kapitalismi — naapurinaan pikkuporvaristo. On typerää kieltäytyä tekemästä toisinaan väliaikaisia liittoja sen kanssa, mutta *yhtenäisyyttä* sen kanssa, yhtenäisyyttä opportunistien kanssa voivat *nykyään* puoltaa vain proletariaatin viholliset tai ylieletyn kauden sokaistut totunnaistavoista kiinnipitävät henkilöt.

Sosialistisen vallankumouksen puolesta käytävän proletarisen taistelun yhtenäisyys vaatii nyt, vuoden 1914

jälkeen, työväenpuolueiden ehdotonta erkanemista opportunistien puolueista. Nimenomaan se, mitä me tarkoitamme opportunisteilla, on sanottu selvästi Keskuskomitean Manifestissa (№ 33, „Sota ja Venäjän sosialidemokratia” *).

Entä mitä näemme Venäjällä? Onko maamme työväenliikkeelle hyötyä vai vahinkoa yhtenäisyydestä sellaisten ihmisten kesken, joista toiset tavalla tai toisella, enemmän tai vähemmän johdonmukaisesti taistelevat sekä purishkevitshilaista että kadettilaista shovinismia vastaan ja toiset kannattavat tuota shovinismia niin kuin Maslov, Plehanov ja Smirnov? Sellaisten ihmisten kesken, joista toiset toimivat sotaa vastaan ja toiset ilmoittavat olevansa toimimatta sitä vastaan niin kuin „asiakirjan” (№ 34) ⁴⁷ vaikutusvaltaiset laatijat? Tähän kysymykseen vastaaminen voi olla vaikeaa vain niille, jotka haluavat sulkea silmänsä näkemästä totuutta.

Meille saatetaan esittää vastaväite, että Martov on polemisoinut „Golosissa” Plehanovia vastaan ja että hän on yhdessä useiden muiden ystäviensä ja Organisaatiokomitean kannattajien kanssa taistellut sosialishovinismia vastaan. Sitä emme kiellä, ja Pää-äänenkannattajan 33. numerossa me suorastaan onnittelimme Martovia. Olisimme varsin hyvillämme, jos Martovia ei olisi „käännytetty” (ks. kirjoitusta „Martovin käänne”), toivoisimme kovin, että jyrkästä shovinisminvastaisesta linjasta tulisi Organisaatiokomitean linja. Mutta asia ei riipu meidän *eikä kenenkään muidenkaan* toivomuksista. Millaisia ovat objektiiviset tosiasiat? Ensinnäkin, Organisaatiokomitean virallinen edustaja Larin on jostain syystä puhumatta „Golosista”, mutta mainitsee sosialishovinisti Plehanovin, mainitsee Axelrodin, joka on kirjoittanut yhden artikkelin („Berner Tagwacht’iin” ⁴⁸), ollakseen sanomatta ainoatakaan selvää sanaa. Ja paitsi virallista asemaansa Larin on *muutenkin* kuin maantieteellisesti lähellä Venäjällä olevien likvidaat torien vaikutusvaltaista ydinjoukkoa. Toiseksi, ottakaamme Euroopan lehdistö. Ranskassa ja Saksassa sanomalehdet eivät puhu „Golosista”, mutta puhuvat Rubanovitshista, Plehanovista ja Tshheidzestä. („Hamburger Echo” ** — eräs Saksan shovinistisen „socialidemokraattisen” lehdistön

* Ks. tätä osaa, ss. 11—20. *Toim.*

** — „Hamburgin Kaiku”. *Toim.*

shovinistisimpia julkaisuja — nimittää joulukuun 12 p:n numerossaan Tshheidzeä Maslovin ja Plehanovin kannattajaksi, samoin kuin eräät Venäjänkin lehdet ovat vihjailleet. Ymmärrettävää on, että kaikki Südekumien tietoiset ystävät osaavat pitää täysin arvossa sitä aatteellista kannatusta, jota Plehanov antaa Südekumeille.) Venäjällä miljoonat porvarillisten lehtien numerot tiedottivat „kansalle” uutisen Maslovista-Plehanovista-Smirnovista eivätkä julkaisseet mitään uutisia „Golosin” virtauksesta. Kolmanneksi, legaalisen työväenlehdistön kokemus vuosilta 1912—1914 todisti täydellisesti sen tosiasian, että likvidaattoruusvirtauksen vissin yhteiskunnallisen voiman ja vaikutuksen lähde ei ole työväenluokassa, vaan porvarillis-demokraattisessa intelligenssikerroksessa, joka on antanut legaalisten kirjailijain perusjoukon. Että tämä kerros *kerroksena* on mielialaltaan kansallis-shovinistinen, siitä puhuu pietarilaisen työläisen kirjeistä („Sotsial-Demokrat”, №№ 33, 35) ja „asiakirjasta” (№ 34) päätellen koko Venäjän lehdistö. Suuret henkilökohtaiset uudestiryhmitykset tämän kerroksen sisällä ovat varsin mahdollisia, mutta on aivan uskomatonta, *ettei* se kerroksena olisi „patrioottinen” ja opportunistinen.

Sellaisia ovat objektiiviset tosiasiat. Kun otamme ne huomioon ja muistamme, että kaikille porvarillisille puolueille, jotka haluavat vaikuttaa työläisiin, on varsin edullista omata näennäinen vasen siipi (etenkin jos se on epävirallinen), niin meidän on tunnustettava, että ajatus yhtenäisyydestä Organisaatiokomitean kanssa on työväen asialle vahingollinen illuusio.

Organisaatiokomitea, joka kaukaisessa Ruotsissa esittää 23/XI julkilausumansa yhtenäisyydestä Plehanovin kanssa ja pitää kaikkien sosialishovinistien sydäntä hiveleviä puheita, mutta Pariisissa ja Sveitsissä ei anna kerrassaan mitään elonmerkkejä itsestään, ei 13/IX („Golosin” ilmentymispäivä) ja 23/XI välisenä aikana eikä marraskuun 23 päivästä tähän päivään (23/XII) saakka, — harjoittaa politiikkaa, joka muistuttaa hyvin suuresti pahimmanlaatuista politikointia. Ja ne toiveet, että Zürichissä julkaistavaksi aiottu „Otkliki”⁴⁹ tulisi olemaan luonteeltaan puolueen virallinen lehti, lyö pirstoiksi „Berner Tagwacht’issa” (12/XII) julkaistu suorasukainen ilmoitus, että tämä lehti ei tule olemaan luonteeltaan *sellainen...* (Muuten: „Golosin”

52. numerossa sen toimitus kirjoittaa, että likvidaattorien kanssa tapahtuneen kahtiajakaantumisen jatkaminen nykyään olisi mitä pahinta „nationalismia”; tämä lause, josta puuttuu kieliopillista ajatusta, sisältää vain sen poliittisen ajatuksen, että „Golosin” toimitus pitää parempana yhtenäisyyttä sosialishovinistien kanssa kuin lähentymistä henkilöihin, jotka suhtautuvat sosialishovinismiin leppymättömästi. „Golosin” toimitus on tehnyt huonon valinnan.)

Jotta kuva olisi täydellinen, meidän on sanottava vielä pari sanaa Pariisissa ilmestyvästä eserrien „Mysl”⁵⁰ lehdestä, joka myös ylistää „yhtenäisyyttä”, salaa (vertaa „Sotsial-Demokrat” № 34) puolueensa johtajan Rubanovitshin sosialishovinismia, puolustaa belgialais-ranskalaisia opportunisteja ja ministerisocialisteja, on vaiti Kerenskin, erään vasemmistolaisimman venäläisen trudovikin, puheen patrioottisista motiiveista ja julkaisee uskomattoman kulu-neita pikkuporvarillisia latteuksia marxilaisuuden tarkistamisesta narodnikkilaisessa ja opportunistisessa hengessä. Tämä „Myslin” menettely vahvistaa täydellisesti ja vielä kerran sen, mitä eserristä on sanottu vuonna 1913 pidetyn VSDTP:n Kesällisen neuvottelukokouksen päätöslauselmassa⁵¹.

Eräät venäläiset sosialistit nähtävästi luulevat, että internationalismia on se, kun ollaan valmiita ottamaan avosylin vastaan kaikkien maiden socialinationalismin kansainvälistä puolustamista koskeva päätöslauselma, jota Plehanov ja Südekum, Kautsky ja Hervé, Guesde ja Hyndman, Vandervelde ja Bissolati j.n.e. valmistautuvat laatimaan. Rohkenemme olla sitä mieltä, että internationalismia on vain se, kun oman puolueen sisällä noudatetaan vilpittöntä internationalistista politiikkaa. Yhdessä opportunistien ja sosialishovinistien kanssa ei voida harjoittaa proletariaatin tosi-internationalistista politiikkaa, ei voida harjoittaa propagandaa sodanvastaisen toiminnan puolesta ja koota voimia sitä varten. Tästä karvaasta, mutta socialistille välttämättömästä totuudesta vaikeneminen tai sen hyljeksiminen on vahingollista ja turmiollista työväenliikkeelle.